

Indhold

- 1 Introduktion 7
- 2 Definition af ADHD 9
 - Hvor hyppig er ADHD/DAMP?* 14
 - Udredning og diagnosticering af ADHD* 15
 - Komorbiditet/samoptrædende symptomer* 17
 - Hvor tidligt kan diagnosen stilles?* 18
 - Forløbet af ADHD fra barn til voksen* 19
 - Årsagsmæssige forklaringer* 21
- 3 Intervention 27
- 4 Udredning 34
 - Anamnese* 36
 - Undersøgelse af barnet* 39
 - Funktionsneurologisk undersøgelse* 39
 - Psykologisk undersøgelse* 40
 - Iagttagelse af barnet* 45
 - Spørgeskemaer* 48
 - Supplerende undersøgelser* 50
 - Opsamling* 50
- 5 Medikamentel behandling 51
 - Hvor mange børn med ADHD er i medikamentel behandling?* 51
 - Medicin til behandling af ADHD* 52
 - Baggrund for behandlingen* 54
 - Medicinens virkning og effekt* 54
 - Bivirkninger* 55
 - Hvornår skal man ikke behandle med centralstimulantia?* 57

	<i>Hvorledes gribes behandlingen an i praksis?</i>	58
	<i>Langtidsvirkende medicin</i>	59
	<i>Behandling med antidepressive midler</i>	61
	<i>Behandling af børn med ADHD og andre psykiatriske symptomer</i>	63
6	Netværksarbejde	68
	<i>Forståelse og formidling</i>	70
	<i>Miljøstrukturering</i>	72
	<i>Barnets indlæring af kompetencer</i>	98
	<i>Udvikling af strategier og færdigheder i netværket</i>	113
	<i>Netværksarbejde – afslutning</i>	134
7	Familiearbejde	136
	<i>Formidling og forståelse</i>	138
	<i>Miljøstrukturering</i>	150
	<i>Social færdighedstræning</i>	168
	<i>Familiearbejde med fokus på relationen mellem barn og familie</i>	185
	<i>Forældretræningsprogrammer</i>	206
	<i>Forældregrupper</i>	209
	<i>Familieterapi</i>	210
8	Individuelle interventioner	212
	<i>Selvmonitorering og selvevaluering</i>	212
	<i>Problemløsningstræning</i>	215
	<i>Social færdighedstræning</i>	220
	<i>Motorisk træning</i>	223
	<i>Alternativ behandling</i>	225
9	Afslutning	227
	Appendiks: testskemaer	229
	Referencer	231
	Stikordsregister	239

1 Introduktion

Udgangspunktet for denne bog er forfatternes mangeårige arbejde med børn med ADHD. ADHD er en forkortelse af diagnosen Attention Deficit Hyperactivity Disorder, der anvendes i forhold til børn, der har vanskelighederne uopmærksomhed og hyperaktivitet.

Det er karakteristisk for arbejdet med disse børn, at både børnene og deres familie, lærere og pædagoger ofte føler sig magtesløse og er frustrerede over barnets vanskeligheder og adfærd. Samtidig med at omgivelserne synes, det er svært at håndtere dem, er disse børn i endnu højere grad end andre afhængige af de voksne, der er tæt på dem, og den måde, deres omgivelser fungerer på. De har sværere ved at indrette sig efter forholdene. Når de møder en omverden, der kan vise dem den aktive omsorg, rummelighed og målrettede indsats, de har brug for, kan de fleste af dem udvikle kompetencer, der gør dem i stand til at fungere i vores samfund; de fleste vil dog altid skulle gøre sig ekstra umage for at fungere i en kompliceret verden. Når de ikke får den støtte, de behøver, fra familie, lærere, pædagoger og fra de mere overordnede systemer, ser vi børn, der kan udvikle særdeles uheldige adfærdsmønstre.

Der er i dag en del viden om, hvilke behandlingsstrategier der er mest hensigtsmæssige, det vil sige giver de bedste resultater i forhold til denne gruppe børn. Ikke desto mindre vælger man i dag ofte at intervenere ved at udskille disse børn fra deres institutioner og skoler. Dette kan være en nødvendighed i nogle tilfælde, men i forhold til de fleste børn med ADHD vil en række forskellige former for behandling være

mulige, således at udskillelse ikke kommer til at stå alene som interventionsform. Det må understreges, at barnet med ADHD har en udviklingsforstyrrelse, som sandsynligvis vil påvirke barnets funktion igennem såvel barndom som ungdom uanset behandling. Behandlingen vil kunne afhjælpe specifikke vanskeligheder og kunne øge såvel barnets som familiens muligheder for udvikling, men vil ikke være helbredende.

Formålet med denne bog er at beskrive ADHD, hvorledes denne forstyrrelse giver sig udtryk, årsagerne til den og den betydning, disse vanskeligheder har for børn, familie og netværk. Netværket forstået som de lærere og pædagoger, barnet og den unge møder i sin hverdag. Desuden vil den forsøge at belyse metoder, der kan anvendes i udredning og behandling i forhold til såvel børn som familie og netværk. Der vil blive præsenteret konkrete caseeksempler til at belyse, hvorledes specifikke teknikker og strategier vælges, og hvordan de kan anvendes. Disse caseeksempler er virkelige eksempler fra behandlingsforløb med forældre, børn og pædagoger. De vil dog være forenklede for at kunne illustrere specifikke pointer eller principper, og der er foretaget enkelte ændringer i alder, køn med mere for at sikre en anonymitet i materialet. Bogen er opdelt i to dele med en teoretisk del (kapitel 2, 3, 4 og 5) og en mere konkret, handlingsorienteret del (kapitel 6, 7 og 8). Målgruppen er dels psykologer, psykiatere og andre, der er ansvarlige for udredning og behandlinger (i bogen omtalt som behandlere), dels pædagoger, socialrådgivere, lærere og forældre, der især forventes at anvende bogens mere handlingsorienterede del.